

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/677/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6911200356
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6911200356.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a Mgr. Dušana Ďuriana, v právnej veci navrhovateľky P. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom ul. Y. XXX, O. G., XXX XX P., právne zastúpenej Mgr. Jozefom Mochnackým, advokátom, so sídlom advokátskej kancelárie ul. T. G. Masaryka 14/A, 984 01 Lučenec, proti odporcovi Slovenskej republiky, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom ul. Štúrova 2/812 85 Bratislava, v konaní o zaplatenie 1.603,28 EUR s príslušenstvom o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 12C/46/2011-99 z 21.08.2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e.

Odporca je povinný nahradiť navrhovateľke trovy odvolacieho konania vo výške 95,02 EUR, na účet právneho zástupcu navrhovateľky Mgr. Jozefa Mochnackého, advokáta so sídlom advokátskej kancelárie v Lučenci, vedený vo E., a.s., pobočka B., č. ú.: XXXXXXXXXXX/XXXX, VS: XXXXX, v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 1.603,28 EUR s 9% ročným úrokom z omeškania od 26.08.2010 do zaplatenia. Odporcu zaviazal k náhrade trov právneho zastúpenia navrhovateľky v sume 630,33 EUR.

V dôvodoch rozhodnutia okresný súd uviedol, že navrhovateľka podala na súd návrh na začatie konania, ktorým žiadala odporcovi uložiť povinnosť zaplatiť jej sumu 1.605,48 EUR, ktorá predstavuje majetkovú ujmu, pretože musela v trestnom konaní zaplatiť náklady na obhajobu, hoci bola súdom právoplatne oslobodená spod obžaloby okresného prokurátora. Okresný súd návrhu vyhovel v rozsahu uvedenom vo výroku rozsudku. Základ nároku považoval za daný, pretože navrhovateľka v trestnom konaní bola právoplatne oslobodená a podľa § 5 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), má právo na náhradu škody, za ktorú zodpovedá štát. Rozhodujúce je, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody prerokovala Generálna prokuratúra SR. Tento štátny orgán nárok odmietol uspokojiť a preto je Generálna prokuratúra SR označená správne ako orgán konajúci v mene štátu. Trovy obhajoby navrhovateľky v trestnom konaní boli vyčíslené podľa advokátskej tarify a preukázala ich vyplatenie advokátovi. V súdnom konaní bola úspešná a preto má právo na náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. proti odporcovi vo výške 630,33 EUR.

Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie odporca. Uviedol, že okresný súd sa dôsledne neriadil ustanoveniami § 4 ods. 1 písm. b), f) zákona v platnom znení ku dňu 25.03.2010.

Navrhovateľka nárok na náhradu škody zdôvodnila vydaním nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia. Nebola tak právne daná možnosť použitia ustanovenia § 4 ods. 1 písm. m) zákona. Nemala možnosť výberu príslušného orgánu verejnej moci, ale návrh mala smerovať voči Ministerstvu vnútra SR, keďže v jeho pôsobnosti vznikla právna skutočnosť, ktorá zakladá objektívnu povinnosť nahradiť škodu. Právna fikcia nezákonnosti rozhodnutia svedčí výlučne v neprospech uznesenia o vznesení obvinenia. Je právne bez významu, že navrhovateľka nárok predbežne neprerokovala s Ministerstvom vnútra SR. Rozhodnutie o sťažnosti nie je zaťažené fikciou nezákonnosti. Obžaloba a odvolanie nie sú rozhodnutia. Navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť pre nesprávne právne posúdenie veci.

Na odvolanie odporcu reagoval navrhovateľ vo vyjadrení z 09.10.2013. Stotožnil sa s názorom okresného súdu, že rozhodujúce pre určenie orgánu oprávneného konať za štát bolo predbežné prerokovanie žiadosti navrhovateľky Generálnou prokuratúrou SR, ktorá ju zamietla. Uviedol, že prokurátor mohol neopodstatnené uznesenie vyšetrovateľa zrušiť, čo neurobil. Okrem tohto pri predbežnom prerokovaní žiadosť zamietol nie z dôvodu nedostatku nepríslušnosti o žiadosti konať, ale preto, že ju nepovažoval za dôvodnú. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť z vecne správnych dôvodov a odporcu zaviazat' na náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 4 ods. 1 zákona vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak

1. škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu,

2. škodu spôsobil notár pri výkone verejnej moci,

3. škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu,

b) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru,

f) Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní,

m) orgán príslušný podľa písmen a) až l), u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku (§ 15), ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci; ak žiadosť bola podaná na viacerých príslušných orgánoch, ten orgán, ktorý vo veci začal konať ako prvý.

Podľa § 4 ods. 2 zákona ak bol nárok na náhradu škody uplatnený na orgáne, ktorý nie je príslušný vo veci konať podľa odsekov 1 a 2, je tento orgán povinný bezodkladne postúpiť žiadosť (§ 15) príslušnému orgánu a upovedomiť o tom žiadateľa. Účinky uplatnenia nároku zostávajú zachované.

Krajský súd v danej veci zistil tento skutkový stav:

Navrhovateľka bola uznesením vyšetrovateľa ORPZ v Rimavskej Sobote, ČVS: ORP - 302/OVK-RS-2005 z 05.10.2005 trestne stíhaná ako obvinená a to pre trestný čin porušovania ochrany rastlín a živočíchov podľa § 181c ods. 1 písm. c), ods. 5 písm. a) Tr. zák., voči ktorému rozhodnutiu dňa 3.11.2005 podala sťažnosť. Uznesením Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote, č. k. 2Pv/269/05 z 18.11.2005 bola sťažnosť ako nedôvodná zamietnutá. Výsledkom ďalšieho priebehu trestného konania bolo podanie obžaloby prokurátorom okresnej prokuratúry na obvinenú dňom 19.11.2008.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 1T/179/08 zo dňa 7.12.2009 obžalovanú spod obžaloby oslobodil a oslobodzujúci rozsudok sa stal právoplatný v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2To/47/10 z 25.3.2010, ktorým zamietol odvolanie okresného prokurátora. V trestnom konaní si navrhovateľka zvolila obhajcu a zaplatila mu na trovách právneho zastúpenia sumu 1.605,48 EUR. Nárok, ktorý si proti odporcovi nárokuje v predmetnom súdnom konaní teda zodpovedá hodnote uhradených trov právneho zastúpenia a po právnej stránke ide o majetkovú ujmu (škodu) navrhovateľky v súvislosti s nezákonným rozhodnutím vydaným v trestnom konaní v zmysle § 3 ods. 1 zákona. Dňom 25.06.2010 navrhovateľka adresovala Ministerstvu spravodlivosti SR žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Ministerstvo spravodlivosti SR žiadosť navrhovateľky dňa 15.7.2010 postúpilo na predbežné prerokovanie Generálnej prokuratúry SR. Tento štátny orgán nárok navrhovateľky odmietol uspokojiť. Negatívne stanovisko Generálna prokuratúra SR vyjadrila v liste z 25.8.2010 a vecne ho odôvodnila zákonným postupom prokurátora pri podaní obžaloby v trestnom konaní vedenom voči navrhovateľke. Okresný súd o návrhu rozhodol platobným rozkazom, č. k. 3Ro/18/2011-28 z 11.2.2011, voči ktorému odporca (Slovenská republika) konajúc v zastúpení Generálnej prokuratúry podal včas odpor s odôvodnením. V ďalšom konaní po vykonanom dokazovaní okresný súd návrh navrhovateľky uznal za dôvodný a vyhovel mu. Výšku škody ustálil na úrovni 1.603,28 EUR s príslušenstvom, t. j. 9% ročným úrokom z omeškania od 26.08.2010 do zaplatenia. Okresný rozhodnutie založil na závere, že orgánom, ktorý bol oprávnený konať v mene štátu bola Generálna prokuratúra SR. S týmto odporca nesúhlasil a zotrval na stanovisku, že navrhovateľka návrh na začatie konania mala smerovať voči Ministerstvu vnútra SR. Vyriešenie tejto otázky zostalo predmetom odvolacieho konania.

Krajský súd sa po preskúmaní veci sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu a potvrdil ho ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p.. Na zdôraznenie správnosti dôvodov rozhodnutia k veci dodáva:

Navrhovateľka v súdnom konaní preukázala splnenie zákonných podmienok objektívnej zodpovednosti odporcu (štátu) za škodu, t. j. kumulatívne splnenie troch podmienok 1/ existencia nezákonného rozhodnutia (uznesenie vyšetrovateľa OR PZ Rimavská Sobota o vznesení obvinenia, ČVS: ORP-302/OVK-RS-2005 z 05.10.2005), 2/ vznik škody (vynaložené trovy obhajoby v trestnom konaní v celkovej sume 1.603,28 EUR), 3/ príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody (nutnosť úhrady trov obhajoby a hotových výdavkov právneho zástupcu v súvislosti s trestným stíhaním navrhovateľky). Pre uplatnenie nároku na náhradu škody v predmetnej veci bola naplnená aj požiadavka zákona vyjadrená v ustanovení § 6 ods. 1 zákona, t. j. zrušenie alebo zmena nezákonného rozhodnutia. Súdna prax dospela k názoru, že rovnaký dôsledok ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má aj oslobodenie obvineného spod obžaloby, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/194/2010 z 30.03.2011). Navrhovateľka bola právoplatne oslobodená spod obžaloby okresného prokurátora rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota, sp. zn. 1T/179/08 zo dňa 7.12.2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 2To/47/10 z 25.3.2010. Rozhodujúcim kritériom pre ustálenie objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je teda len výsledok trestného konania a nie spôsob, ktorým orgány činné v trestnom konaní pôvodne vyhodnotili podozrenie zo spáchania trestného činu, ani či sa ich podozrenie v končenom dôsledku potvrdilo. Krajský súd sa preto stotožnil s názorom okresného súdu, že je daný základ nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci vydaným v trestnom konaní.

Odporca nesprávne vychádza z ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b), f) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení platnom a účinnom ku dňu právoplatného skončenia trestného stíhania navrhovateľky, t. j. v znení ku dňu 25.03.2010. Na účel posúdenia oprávnenia zastupovať štát v súdnom konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím uvedené ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. majú procesný charakter (charakter procesných ustanovení pre účely súdneho konania tieto nadobúdajú cez ustanovenie § 21 ods. 4 prvá veta O.s.p., podľa ktorého za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitným predpisom alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu). Novela vykonaná zákonom č. 412/2012 Z. z. nemá prechodné ustanovenia, všetky jej ustanovenia (vrátane procesných) je preto potrebné aplikovať od okamihu ich účinnosti (01.01.2013). Z právnej úpravy v znení účinnom od 01.01.2013 bolo potrebné vychádzať aj v predmetnej veci vo vzťahu k určeniu orgánu oprávneného konať za štát vo veci náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Nová právna úprava účinná od 01.01.2013 v prípade uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného rozhodnutia vydaného v trestnom konaní jednoznačne rieši, ktorý štátny orgán je oprávnený konať

v jeho mene v prípadnom súdnom konaní o náhradu škody spôsobenej týmto rozhodnutím. V predmetnej veci týmto orgánom bez pochybnosti je Generálna prokuratúra SR. Nejasnosti v tomto ohľade nespôsobuje ani ustanovenie § 4 ods. 1 písm. m) zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2013, ktoré aj po 01.01.2013 ponechalo v účinnosti (okrem iných aj pre účely náhrady škody, ktorá vznikla v rámci trestného konania) možnosť založenia oprávnenia štátneho orgánu konať v súdnom konaní za štát na základe toho, že sa na tento orgán obrátil poškodený so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku, pretože príslušné ustanovenie podľa názoru odvolacieho súdu dopadá iba na prípady, kedy nie je možné príslušný (jeden konkrétny) štátny orgán, v ktorého pôsobnosti došlo ku škode, jednoznačne určiť podľa daných zákonných kritérií (§ 4 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2013), čo však nie je prejednávaný prípad. Kým podľa právnej úpravy účinnej do 31.12.2012 (§ 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2012) bolo prostredníctvom tohto ustanovenia možné odstrániť nejasnosť právnej úpravy, ktorú súdna prax reflektovala (napríklad aj v citovanom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozsudku sp. zn. 3Cdo/194/2010 zo dňa 30.03.2011) pri určovaní orgánu štátu oprávneného konať za štát v konaniach o náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia ako nezákonným rozhodnutím vydaným v trestnom konaní policajtom v prípade, že podanú sťažnosť prokurátor zamietol a podal obžalobu príslušnému súdu, a na určenie príslušného štátneho orgánu využiť jednoznačné kritérium podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo strany poškodeného jednému z dvoch do úvahy prichádzajúcich štátnych orgánov (ministerstvo vnútra alebo generálna prokuratúra), podľa právnej úpravy účinnej od 01.01.2013 bola táto nejednoznačnosť uspokojivo odstránená. Odvolací súd podotýka, že v posudzovanom prípade uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného rozhodnutia, proti ktorému prokurátor zamietol sťažnosť a podal obžalobu ide o oblasť verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov, zákonodarca však kritériá založenia oprávnenia konať v jeho mene v konaní o náhradu škody spôsobenej týmto rozhodnutím s účinnosťou od 01.01.2013 stanovil úplne jednoznačne v prospech generálnej prokuratúry a to bez ohľadu na skutočnosť, že nezákonné rozhodnutie nevydal priamo prokurátor. Zmena právnej úpravy účinná od 01.01.2013 však v prejednávanej veci nespôsobila zmenu orgánu oprávneného konať za štát, pretože škoda navrhovateľovi jednoznačne vznikla v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov (ministerstvo vnútra, generálna prokuratúra) a keďže žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podal navrhovateľ na Generálnu prokuratúru SR, založil tým oprávnenie tohto štátneho orgánu konať za štát v prejednávanej veci aj podľa právnej úpravy (jej procesných ustanovení) účinnej od 01.01.2013 (§ 4 ods. 1 písm. m/ zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2013).

Na margo odvolacej argumentácie odporcu krajský súd uvádza, že ustanovenie § 4 ods. 1 písm. f) zákon č. 514/2003 Z. z. na vznik oprávnenia generálnej prokuratúry konať v konaní o náhradu škody v mene štátu nevyžaduje splnenie kritéria, aby prokurátor nezákonné rozhodnutie v trestnom konaní sám vydal, ale aby škodu spôsobil. Z hľadiska prejednávanej veci prokurátor škodu spôsobil tým, že sťažnosť podanú proti uzneseniu o vznesení obvinenia podanú navrhovateľom zamietol a podal na neho obžalobu príslušnému súdu. Orgánom oprávneným konať v mene štátu tak nemôže byť ministerstvo vnútra, ktoré toto oprávnenie po účinnosti novej právnej úpravy od 01.01.2013 stratilo a ani ministerstvo spravodlivosti, pretože škoda nevznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom (§ 4 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 514/2003 Z. z.) a nie je splnený predpoklad, že nie je možné určiť príslušný štátny orgán oprávnený konať v mene štátu (§ 4 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.). Ako už bolo uvedené vyššie právna úprava zmenená zákonom č. 412/2012 Z. z. účinná od 01.01.2013 neobsahuje prechodné ustanovenia, preto sa v zmysle princípu nepravej retroaktivity uplatní aj na všetky neskončené konania o náhradu škody voči štátu spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia ako nezákonným rozhodnutím, proti ktorému podanú sťažnosť prokurátor zamietol a podal obžalobu príslušnému súdu.

Okresný súd správne rozhodol aj o trovách konania v zmysle zásady úspechu v konaní. Navrhovateľka bola v súdnom konaní úspešná vzniklo jej právo na náhradu trov proti odporcovi (§ 142 ods. 1 O.s.p.). Nárokovala si náhradu trov titulom právneho zastúpenia vo výške 630,45 EUR pozostávajúcu z odmeny za úkony právnej služby, náhrady nákladov (režijný paušál, cestovné, strata času) a 20 % DPH z odmeny a náhrady nákladov právneho zástupcu. Po preskúmaní vyčíslenia trov z 21.8.2013 krajský súd konštatuje, že navrhovateľka si nárok na náhradu trov uplatnila v súlade s ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, pričom aj rozsah

realizovaných úkonov zodpovedá obsahu spisu. Okresný súd odporcu opodstatnene zaviazal k náhrade trov právneho zastúpenia navrhovateľky v sume 630,33 EUR.

Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd odvolanie odporcu nepovažoval za dôvodné a napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. O.s.p.. Navrhovateľka bola v odvolacom konaní úspešná a vzniklo jej právo na náhradu trov odvolacieho konania proti odporcovi. Odporca naopak v konaní úspech nemal. Navrhovateľke vznikli trovy z dôvodu jej právneho zastúpenia a to za podanie vyjadrenia z 09.10.2013 k odvolaniu odporcu (§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky 655/2004 Z. z.) vo výške 71,37 EUR, režijný paušál k úkonu vo výške 7,81 EUR a 20% DPH z odmeny a náhrady v sume 15,84 EUR. Odporca má povinnosť nahradiť trovy právneho zastúpenia navrhovateľky v odvolacom konaní na účet jej právneho zástupcu Mgr. Jozefa Mochnackého, advokáta so sídlom v Lučenci, účet vedený vo E., a.s., pobočka B., č. ú.: XXXXXXXXXXX/XXXX, VS: XXXXX, v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 149 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.